

Konjunkturrådets förslag kostsamt för industri och hushåll

Nya Wermlands-Tidningen den 11 april 2025

SNS Konjunkturråd, där forskarna Thomas Tangerås, Pär Holmberg och Chloé Le Coq ingår, har nyligen presenterat ett förslag för en grön omställning av Sveriges elförsörjning. Deras huvudinriktning är en omfattande utbyggnad av vindkraft och elnät, men det saknas övertygande argumentation för denna strategi.

Deras rekommendationer riskerar att leda till höga kostnader för hushållen och minska konkurrenskraften för svensk industri. I stället måste framtida satsningar på Sveriges kraftsystem prioritera planerbar och stabil elproduktion.

För att elsystemet ska fungera krävs ständig balans mellan utbud och efterfrågan, men också i fråga om leveranssäkerhet, elkvalitet och effekt. Vindkraftens väderberoende skapar utmaningar för systemets stabilitet, vilket Svenska kraftnät länge varnat för. Redan nästa år väntas Sverige ha ett underskott av planerbar elproduktion motsvarande fem kärnkraftverk.

Konjunkturrådet säger sig utgå från principen att varje kraftslag bör bära sina egna kostnader. Problemet är bara att deras analys ignorerar de omfattande systemkostnader som uppstår när stora mängder väderberoende energi ska hanteras. Rådets kalkyler bygger på förenklade antaganden om låga kostnader för vindkraft.

Rådet förtjänar visserligen beröm för att uppmärksamma att vindkraft innebär miljöpåverkan, störningar för boende och eventuellt påverkar försvaret – samt att ersättning bör ges till drabbade. Men kostnaden för detta ryms inte i deras beräkning. Redan idag uppskattas värdeförluster på fastigheter orsakade av vindkraften till över 100 miljarder kronor. Utöver detta tillkommer påverkan på jordbruk, skogsbruk, boskapsskötsel och fiske – faktorer som inte räknats in i kalkylen.

Tyskland är ett tydligt exempel på riskerna med att satsa ensidigt på väderberoende kraft. Landet har nu ett av världens dyraste elsystem och riskerar avindustrialisering på grund av höga elkostnader.

Vindkraftens överskott pressar ner elpriserna när det blåser, vilket minskar vindkraftsproducenterna lönsamhet. Detta har redan lett till ekonomiska svårigheter för flera projekt. Erfarenheter från Tyskland och Kalifornien visar också att ett elsystem med hög andel väderberoende kraft leder till instabilitet, höga kostnader och ökat importberoende.

Sverige har redan en stor andel vindkraft (24 procent). Ett elsystem med hög andel väderberoende kraft är i dagsläget för dyrt – både för hushållen och för industrin. För att uppnå ett hållbart och kostnadseffektivt elsystem där vindkraft kan integreras utan negativa pris- och systemeffekter, krävs satsning på planerbar kärnkraft, kompletterad med gasturbiner i södra Sverige under en övergångsperiod.

Att bortse från detta riskerar att bli mycket dyrt för både hushåll och industrins konkurrenskraft. Sveriges energipolitik bör grundas i marknadens realiteter snarare än i teoretiska modeller.

Per Fahlén

Magnus Henrekson

Mats Nilsson